

خرداد پرونوق فرابورس ۱۴۰۵ در مقایسه با پار سال

مقایسه عملکرد خرداد با مدت مشابه سال گذشته از رشد حجم و ارزش معاملات و عرضه اولیه سهام ۶شرکت حکایت دارد

رونق معاملات در فرابورس طی خرداد ۱۴۰۵ با افزایش چشمگیر حجم و ارزش دادوستدها همراه شد و رشد معاملات سهام، اوراق بدهی و اوراق تسهیلات مسکن در کنار عرضه اولیه سهام شش شرکت، فضای تازه‌ای را در این بیزاراز رقم زد. آمارهای معاملاتی خرداد نیز از افزایش مشارکت س‌ر سرمایه‌گذاران و گردش بیشتر نقدینگی حکایت دارد و بیانگر آن است که بخش‌های مختلف بازار فرابورس هم‌زمان با توسعه ابزارهای مالی، ماهی به‌تر حرکت را پشت سر گذاشته‌اند. ■■■

رشد حجم و ارزش معاملات در خرداد، یکی از مهم‌ترین رخدادهای بازار سرمایه در سومین ماه سال بود، به گونه‌ای که آمارهای معاملاتی فرابورس بیانگر آن است که بخش عمده بازار با افزایش دادوستد همراه شد و اغلب ابزارهای مالی، عملکردی فراتر از خرداد سال گذشته ثبت کردند و رشد هم‌زمان معاملات سهام، اوراق بدهسی و اوراق تسهیلات مسکن، بیانگر افزایش تحرک معامله‌گران و گسترش فعالیت در بازارهای مختلف فرابورس است.

در بازار سهام، طی خرداد امسال ۲۳۴میلیارد برگه سهم میان سرمایه‌گذاران دادوستد شد و ارزش این معاملات از ۹۶هزار میلیارد تومان فراتر رفت. حجم معاملات سهام نسبت به خرداد سال ۱۴۰۴ رشد ۱۸۴ درصدی را ثبت کرد و ارزش معاملات نیز ۱۸۹ درصدافزایش یافت که این ارقام از افزایش گردش معاملات در بازار سهام و استقبال

بیشتر فعالان بازار از خرید و فروش سهام خبر می‌دهد. همچنین رشد معاملات به بازار سهام محدود نماند و سایر ابزارهای مالی نیز با افزایش دادوستد همراه شدند. در بازار اوراق تسهیلات مسکن، ۱۲ میلیون برگه اوراق به ارزش ۱۱۳ میلیارد تومان معامله شد که حجم معاملات این اوراق در مقایسه با خرداد سال گذشته ۸۷درصدافزایش یافت و ارزش معاملات نیز رشد ۱۶۸درصدی را تجربه کرد. افزایش دادوستد اوراق تسهیلات مسکن، هم‌زمان با تحرک بیشتر متقاضیان این ابزار مالی، بر حجم معاملات این بخش افزود.

■ **افزایش دادوستد در بازارهای مختلف**

بازار بدهی نیز خرداد پرونوقی را پشت سر گذاشت و طی این ماه، ۵۷میلیارد ورقه انواع اوراق مالی میان معامله‌گران جابه‌جا شد که ارزش این معاملات به ۴هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان رسید. حجم معاملات بازار بدهی نسبت به خرداد سال گذشته ۲۴درصدافزایش یافت و ارزش معاملات نیز ۱۶درصدرشد کرد. بنابراین استمرار دادوستد در بازار بدهی، جایگاه این ابزار را در تأمین منابع مالی و مدیریت سرمایه بیش از گذشته تقویت کرده است.

مجموعه مالی ایران

همزمان با افزایش حجم معاملات، عرضه اولیه سهام نیز با شتاب بیشتری دنبال شد به طوری که طی خرداد امسال سهام شش شرکت برای نخستین بار در فرابورس عرضه شد و در اختیار سرمایه‌گذاران قرار گرفت. افزایش تعداد عرضه‌های اولیه، دامنه انتخاب فعالان بازار را گسترده‌تر کرد و فرصت تازه‌ای برای توزیع نقدینگی میان صنایع مختلف فراهم آورد.

■ **عرضه‌های اولیه، تنوع بازار را افزایش داد**

از سوی دیگر ورود شش شرکت جدید به فرابورس، یکی از مهم‌ترین رویدادهای خرداد ۱۴۰۵ بود. عرضه اولیه نمادهای این شرکت‌ها به افزایش عمق بازار کمک کرد و فرصت تازه‌ای را پیش روی سرمایه‌گذاران قرار داد. عرضه‌های اولیه همواره بخشی از نقدینگی موجود در بازار را به سمت شرکت‌های تازه‌وارد هدایت می‌کند و امکان مشارکت طیف گسترده‌تری از سرمایه‌گذاران را در فرآیند تأمین مالی بنگاه‌ها فراهم می‌آورد.

افزایش تعداد عرضه‌های اولیه در کنار رشد معاملات، بیانگر پویایی بیشتر بازار در خرداد امسال بود. ورود شرکت‌های جدید، تنوع گزینه‌های سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهد و ظرفیت بازار را برای جذب منابع مالی تازه گسترش می‌بخشد چراکه هر چه دامنه حضور مالی از مسیر انتشار سهام نیز تقویت خواهد شد.

آمارهای معاملاتی خرداد همچنین از افزایش گردش سرمایه در بخش‌های مختلف فرابورس خبر می‌دهد به طوری که رشد هم‌زمان معاملات سهام، اوراق بدهی و اوراق تسهیلات مسکن، بیانگر آن است که فعالیت بازار به یک ابزار مالی محدود نمانده و بخش‌های مختلف فرابورس سهمی از این افزایش دادوستد داشته‌اند. چنین روندی، نقدشوندگی بازار را ارتقا می‌دهد و امکان جابه‌جایی سرمایه میان ابزارهای مختلف را با سهولت بیشتری فراهم می‌کند. مجموع آمارهای خرداد ۱۴۰۵ بیانگر آن است که فرابورس ماهی برمعامله را پشت سر گذاشت و افزایش حجم و ارزش دادوستدها در کنار عرضه اولیه شش شرکت، ظرفیت بازار را برای جذب سرمایه ارتقا داد و بر تنوع ابزارهای سرمایه‌گذاری افزود. قاعدا‌ت استمرار این روند در ماه‌های آینده به حفظ جریان معاملات، افزایش عمق بازار و تقویت نقش بازار سرمایه در تجهیز منابع مالی اقتصاد کمک خواهد کرد.

■ **گزارش یک ساعده زمانی**

مشکلات و موانع خود را دارد. از این رو دولت درصدد کاهش فشار به منابع بانکی و افزایش سهم بورس در تأمین مالی بنگاه‌هاست. بر این اساس صندوق بازسازی صنایع آسیب‌دیده از جنگ تشکیل و به احتمال زیاد ظرف یکی، دو هفته آینده آغاز به کار می‌کند. منابع این صندوق از طریق بورس و آورده‌های مردمی تأمین می‌شود که به گفته کارشناسان، ابزار مالی غیر تورمزاست.

■■■

در تازه‌ترین گزارش شاخ ار دیپشمنت ۱۴۰۵، اگرچه از شدت انقباض فعالیت بخش صنعت کاسته شده، اما ثبت عدد ۴۵/۳ برای هفتمین ماه متوالی نشان می‌دهد؛ صنعت هنوز به سطح عادی فعالیت بازنگشته است. در واقع با برقراری آتش‌بس در اواسط فروردین و ازسرگیری تدریجی فعالیت بنگاه‌ها، آنچه در اردیبهشت مشاهده می‌شود، بیش از آنکه نشانه آغاز رونق باشد، بازتاب احیای تدریجی تولید پس از اختلالات ناشی از جنگ و تعطیلی‌های ابتدای سال است. به نظر می‌رسد صنایع کشور با کاهش نااطمینانی‌های سیاسی، در موقعیت قبل از جنگ قرار گرفته‌اند.

■ **کاهش اتکا به بانک‌هایری تأمین مالی بنگاه‌های آسیب‌دیده از جنگ**

باتوجه به تصویر فعلی صنعت در شرایط کنونی که به نوعی بیانگر حرکت تدریجی بنگاه‌ها به سمت شرایطی است که پیش از جنگ در آن فعالیت می‌کردند، سیاستگذار دو اقدام ضروری برای بازسازی و تداوم فعالیت‌های تولیدی در دستور کار قرار داده است. یکی از مهم‌ترین الزامات بازسازی، به تأمین منابع مالی بازمی‌گردد. موضوعی که به نظر می‌رسد دولت به دنبال آن از طریق بورس و سرمایه‌های مردمی است.

وزیر امور اقتصادی و دارایی در آیین‌اعطای موافقت اصولی صندوق‌های سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت ارزی، از برنامه دو ساله دولت برای افزایش سهم بورس در تأمین مالی کشور به ۲۰درصد خبر داد و گفت:سرمایه‌گذاری غیرتورمی در دستور کار است. در این راستا نیز هفته گذشته صندوق‌های ارزی راه‌اندازی شد که می‌تواند گام‌های جدیدی برای بازگرداندن نقدینگی به تولید باشد.

وزیر امور اقتصادی و دارایی شنبه ۶ تیرماه نیز از تشکیل صندوقی برای بازسازی صنایع آسیب‌دیده از جنگ خبر داد. آن گونه که از اظهارات سیدعلی مدنی‌زاده برآورد می‌شود، این است که این صندوق در بورس ایجاد شده و از

جزئیات صندوق بازسازی صنایع آسیب‌دیده از جنگ

بازسازی صنایع با روش‌های غیر تورم‌زا

بسیج منابع مردمی، کلید باز سازی صنایع آسیب‌دیده با استفاده از ابزار مالی غیر تورمی است

هفته گذشته مجوز آن از طریق بانک مرکزی صادر شد. یک مجوزی هم باید سازمان بورس می‌داد که ارائه شد و چون ارزی بود، از بانک مرکزی هم مجوز گرفت و هفته گذشته این مجوزها داده شد و اولین صندوق ارزی قچدر خواهد گرفت و این زمینه‌ای ایجاد خواهد کرد که مردم بتوانند منابع ارزی خود را در این صندوق سرمایه‌گذاری کنند و از آن به‌بنگاه‌های آسیب‌دیده که نیاز به منابع ارزی دارند، داده خواهد شد.
■ **رفع ناترازی ارزی و تسهیل واردات، پیش شرط احیای صنعت**
کارشناسان تأکید دارند؛ بهترین روش برای بازسازی

طریق منبع مالی مردمی تأمین می‌شود.

مدنی‌زاده با بیان اینکه این صندوق ظرف یکی، دو هفته آینده کارش را آغاز می‌کند، در پاسخ به سؤال خبرنگاران در خصوص اینکه اندازه صندوق بازسازی چقدر خواهد بود، گفت: بستگی به نیاز بنگاه‌های آسیب‌دیده دارد و اینکه مردم چقدر منابع می‌آورند و در صندوق گذاشته شود، پذیرنویسی می‌شود. مردم منابع می‌آورند و این منابع در پروژه‌های ساخت بنگاه‌های آسیب‌دیده مشارکت داده می‌شود.

وزیر اقتصاد همچنین در مورد منابع ارزی برای بازسازی صنایع و واردات تجهیزات گفت: الان صندوق ارزی طی

تعره‌های جدید واردات خودروهای مناطق آزاد ابلاغ شد

کاهش حقوق ورودی خودروهای مناطق آزاد

اختصاص یافته است. مطابق جدول اعلام‌شده، این خودروها بدون توجه به حجم موتور با تعرفه ۴درصدی وارد خواهند شد. حذف محدودیت حجم موتور برای خودروهای برقی، مهم‌ترین تفاوت این گروه با خودروهای بنزینی و هیبریدی محسوب می‌شود و محاسبه حقوق ورودی را برای این خودروها ساده‌تر کرده است. مقایسه ارقام جدول نیز اختلاف معناداری را میان سه گروه نشان می‌دهد. خودروهای تمام‌برقی با تعرفه ۲درصدی، نصف تعرفه خودروهای هیبریدی کم حجم و یک‌نصف تعرفه خودروهای بنزینی تا ۲ هزار و ۵۰۰ سی‌سی را پرداخت خواهند کرد. فاصله میان تعرفه خودروهای برقی و خودروهای بنزینی دارای موتور بیش از ۲هزار سی‌سی نیز به اواحد درصد می‌رسد.

حقوق ورودی، مبلغی است که واردکننده هنگام ترخیص کالا به گمرک پرداخت می‌کند و بر مبنای ارزش گمرکی خودرو و محاسبه می‌شود. بنابراین درصدهای درج‌شده در جدول، مستقیماً به هزینه اولیه واردات اثر می‌گذارند. هرچه نرخ حقوق ورودی کمتر باشد، سهم این بخش از هزینه واردات نیز کاهش پیدا می‌کند. البته حقوق ورودی تنها یکی از اجزای هزینه نهایی واردات خودرو و سایر عوارض و هزینه‌های قانونی به‌صورت جداگانه محاسبه و دریافت می‌شود.

■ **فاصله تعرفه‌ای میان خودروها افزایش یافت**
نگاهی به ساختار تعرفه‌ها بیانگر آن است که کمترین نرخ به خودروهای تمام‌برقی اختصاص یافته،

یکشنبه ۷ تیر ۱۴۰۵ | ۱۳ محرم ۱۴۴۸ |

کارشناسان تأکید دارند؛ بهترین روش برای بازسازی صنایع آسیب‌دیده، استفاده از منابع مردمی و مشارکت دادن آنهاست. اگر دولت با منابع بانک مرکزی بخواهد تأمین مالی کند، آثار تورمی خواهد داشت

و بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل و تجارت است تا پیش شرط بازگشت پایدار صنعت به مسیر رشد محقق شود. در غیر این صورت، حتی با فروکش کردن شوک‌های مقطعی، صنعت باز دیگر با همان تنگناهای ساختاری گذشته مواجه خواهد شد و ظرفیت تولید، سرمایه‌گذاری و اشتغال همچنان در معرض فرسایش قرار می‌گیرد.

در این رابطه عضو کمیسیون اقتصادی مجلس گفت: اجرای صحیح قانون تأمین مالی تولیدو زیرساخت می‌تواند علاوه بر حمایت از تولیدکنندگان، در بهبود شاخص‌های اقتصادی بعد از جنگ نقش مؤثری ایفا کند.

فاطمه مقصودی به قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت اشاره کرد و گفت: قانون تأمین مالی تولیدو زیرساخت یکی از قوانین مترقی و مهم مجلس شورای اسلامی در سال‌های اخیر است که این قانون می‌تواند بخش قابل توجهی از مشکلات تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران را برطرف کند. این قانون با هدف تسهیل دسترسی واحدهای تولیدی به منابع مالی، کاهش موانع سرمایه‌گذاری و حمایت از توسعه زیرساخت‌های اقتصادی به تصویب رسیده است.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس بیان کرد: یکی از مهم‌ترین چالش‌های بخش تولید در کشور، دشواری تأمین سرمایه و منابع مالی مورد نیاز برای توسعه فعالیت‌های اقتصادی است؛ لذا قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت با پیش‌بینی ابزارهای نوین مالی و ایجاد بسترهای مناسب برای جذب سرمایه، می‌تواند زمینه رشد تولید و افزایش بهره‌وری را فراهم کند. اجرای دقیق این قانون موجب رونق فعالیت واحدهای صنعتی، کشاورزی و خدماتی خواهد شد و در نتیجه فرصت‌های شغلی جدیدی در کشور ایجاد می‌شود.

وی عنوان کرد، اجرای صحیح قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت می‌تواند علاوه بر حمایت از تولیدکنندگان، در بهبود شاخص‌های اقتصادی و افزایش رفاه عمومی نیز نقش مؤثری ایفا کند. بر این اساس انجام این مهم نیازمند همکاری دستگاه‌های اجرایی، نظام بانکی و بخش خصوصی است تا اهداف پیش‌بینی شده در آن به‌طور کامل محقق شود و اقتصاد کشور از مزایای آن بهره‌مند شود.

خودروهای هیبریدی در تیرمه بندی قرار گرفته‌اند و خودروهای بنزینی بیشترین حقوق ورودی را پرداخت خواهند کرد. این تفاوت، هنگام محاسبه هزینه واردات، اثر مستقیمی بر قیمت تمام‌شده خودروها خواهد داشت زیرا حقوق ورودی در پایه ارزش گمرکی خودرو دریافت می‌شود و با افزایش ارزش خودرو، مبلغ پرداختی نیز افزایش پیدا می‌کند. در بخش خودروهای بنزینی نیز حجم موتور همچنان معیار اصلی تعیین تعرفه باقی مانده است. افزایش حجم موتور از ۲هزار و ۵۰۰ سی‌سی به بیش از ۲هزار سی‌سی، نرخ حقوق ورودی را از ۶درصد به ۱۰ درصد می‌رساند. این اختلاف، هزینه واردات خودروهای برچجم را نسبت به خودروهای کم‌حجم افزایش می‌دهد. در مقابل، خودروهای هیبریدی با وجود بر خورداری از موتور احتراقی، همچنان مشمول تعرفه‌های پایین‌تر نسبت به خودروهای بنزینی هستند. فاصله تعرفه‌ای میان خودروهای هیبریدی و بنزینی، هزینه حقوق ورودی این گروه را کاهش می‌دهد و خودروهای تمام‌برقی نیز با تعرفه ۴درصدی، پایین‌ترین نرخ را در میان همه گروه‌ها در اختیار دارند.

جدول تعرفه‌های اعلام‌شده برای سال‌های ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵، مبنای محاسبه حقوق ورودی خودروهای وارداتی از مناطق آزاد خواهد بود. بر اساس این ارقام، خودروهای بنزینی در سه سطح ۶، ۸ و ۱۰ درصد، خودروهای هیبریدی در دو سطح ۴ و ۵ درصد، و خودروهای تمام‌برقی با نرخ ثابت ۲ درصد مشمول پرداخت حقوق ورودی خواهند شد.

است که بخش قابل توجهی از مزیت‌های پیش‌بینی‌شده در متن قانون، هنوز وارد فضای واقعی اقتصاد نشده و تولیدکنندگان همچنان با همان مشکلات گذشته در تأمین سرمایه روبه‌رو هستند. در این شرایط، نقش مجلس اهمیت مضاعف پیدا می‌کند چراکه وظیفه مجلس صرفاً تصویب قانون نیست، نظارت بر حسن اجرای قوانین نیز از مسئولیت‌های اصلی این نهاد است. قاعدا‌ت هر قانونی که پس از تصویب بدون اجرایی ماند، بخشی از کارکرد خود را از دست می‌دهد و اهداف پیش‌بینی شده در آن محقق نمی‌شود. از همین منظر، انتظار می‌رود مجلس با استفاده از ابزارهای نظارتی، دولت را به اجرای کامل قانون «تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها» مکلف و زمان‌بندی اجرای احکام باقی‌مانده را مطالبه کند.

دولت نیز مسئول مستقیم اجرای قانون است و بخش مهمی از احکام این قانون نیازمند تدوین دستورالعمل، ایجاد سامانه‌های اجرایی، هماهنگی میان وزارتخانه‌ها، شبکه بانکی، بازار سرمایه و سایر نهادهای مرتبط است و هر میزان اجرای این احکام با تأخیر همراه شود، هزینه آن مستقیماً بر روی بخش تولید قرار می‌گیرد.

تسهیل وثایق، افزایش نقش نهادهای ضمانت‌گر و استفاده از دارایی‌های متنوع به‌عنوان پشتوانه تأمین مالی را پیش‌بینی کرده‌است و اجرای این احکام، دامنه دسترسی به بنگاه‌های کوچک و متوسط به منابع مالی را افزایش می‌دهد و وابستگی آنان به وثایق سنتی را کاهش می‌دهد. یکی دیگر از ظرفیت‌های مهم قانون، توسعه تأمین مالی زنجیره‌ای است. در این روش، اعتبار بر پایه جریان واقعی تولید و مبادلات میان حلقه‌های زنجیره تأمین شکل می‌گیرد و سرمایه در مسیر تولید گردش پیدا می‌کند و این الگو، نیاز بنگاه‌ها به دریافت تسهیلات نقدی را کاهش می‌دهد، سرعت گردش سرمایه را افزایش می‌دهد و هزینه تأمین مالی را پایین می‌آورد. بسیاری از کشورها سهم قابل توجهی از تأمین مالی بخش صنعت را از همین مسیر انجام می‌دهند و قانون نیز این ظرفیت را برای اقتصاد ایران پیش‌بینی کرده است. با وجود چنین ظرفیت‌هایی، اجرای قانون همچنان با کندی همراه است. بخشی از آیین‌نامه‌های اجرایی با تأخیر تدوین شده، برخی تکالیف دستگاه‌ها عملیاتی نشده و هماهنگی لازم میان نهادهای مسئول هنوز شکل نگرفته است. نتیجه این وضعیت آن

شد تا مسیر دسترسی تولیدکنندگان به منابع مالی، متنوع، شفاف و قابل پیش‌بینی شود.

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های این قانون، فاصله گرفتن از اتکای کامل به تسهیلات بانکی است؛ چراکه غالباً بار تأمین مالی تولید بر دوش شبکه بانکی قرار داده شده است، در حالی که بانک‌ها نیز با محدودیت منابع، مطالبات معوق، ناترازی ترانزنامه و الزامات نظارتی روبه‌رو هستند. نتیجه چنین ساختاری، تشکیل صف‌های طولانی دریافت تسهیلات، افزایش هزینه تأمین مالی و تخصیص نامتوازن منابع بوده است، اما قانون جدید تلاش کرده است این وابستگی را کاهش دهد و ظرفیت بازار سرمایه، ابزارهای تضمین، صندوق‌های تخصصی، اوراق مالی، تأمین مالی زنجیره تولید و شیوه‌های نوین تأمین سرمایه را وارد چرخه اقتصاد کند. بخش دیگری از قانون به کاهش ریسک سرمایه‌گذاری اختصاص دارد چراکه وقتی سرمایه وارد فعالیت مولد می‌شود که از امنیت حقوقی، ثبات مقررات و امکان بازگشت سرمایه اطمینان داشته باشد. بنابراین قانون برای رفع بخشی از اینغدغه‌ها، سازوکارهایی مانند توسعه ابزارهای تضمین، تقویت اعتبار قراردادها،

قانون «تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها» با هدف اصلاح سازوکار تأمین مالی بخش مولد تصویب شد و برای هدایت منابع مالی به سمت سرمایه‌گذاری، تولید و توسعه زیرساخت‌ها، ابزارهای حقوقی، اعتباری و مالی مشخصی را در اختیار دولت، شبکه بانکی و سایر نهادهای اقتصادی قرار داده است، اما با وجود گذشت زمان از تصویب این قانون، بخش قابل توجهی از احکام آن هنوز به مرحله اجرا نرسیده است. بنابراین اکنون مطالبه اصلی، اجرای دقیق این قانون است که ظرفیت‌های آن پیش‌تر پیش‌بینی شده و هنوز بخش مهمی از آن بلااستفاده باقی مانده است.

تأمین مالی مهم‌ترین حلقه فعالیت هر واحد تولیدی است و هر زمان جریان سرمایه به سمت تولید محدود شود، نخستین پیامد آن کاهش سرمایه‌گذاری، افت ظرفیت تولید، فرسودگی تجهیزات، کاهش بهره‌وری و کندشدن اجرای طرح‌های توسعه خواهد بود. طبقه‌بندی در چنین وضعی، بنگاه اقتصادی ناچار می‌شود منابع گران‌قیمت و کوتاه‌مدت را جایگزین سرمایه پایدار کند که هزینه تولید را افزایش و توان رقابت را کاهش می‌دهد. قانون «تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها» دقیقاً با هدف اصلاح همین چرخه